

Podiel na prebytku z výnosov z umiestnenia prostriedkov technických rezerv

Zdroj: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky
Autor: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Čo budú poisťovne prerozdeľovať?

Čo sa za týmto, na prvý pohľad zložitým názvom, skrýva? Podiel na prebytku z výnosov z umiestnenia prostriedkov technických rezerv bol niekoľkokrát spomenutou témou v médiách a na rôznych internetových blogoch. Bohužiaľ, často bol interpretovaný nesprávne. Poďme sa teda na podiel na prebytku z výnosov z umiestnenia prostriedkov technických rezerv pozrieť pekne od začiatku.

Ako už vieme, sporitelia si za svoje nasporené peniaze budú kupovať prevažne doživotné dôchodky od životných poisťovní. Sporiteľ po výbere poisťovne podpíše zmluvu o poistení dôchodku a následne zaplatí jednorazové poistné. Jednorazové poistné je suma, ktorú má nasporenú na svojom osobnom dôchodkovom účte. Poisťovňa bude z tejto sumy pravidelne vyplácať sporiteľovi – teraz už čerstvému dôchodcovi, dôchodok. Keďže sa jedná o dlhodobý kontrakt medzi poisťovňou a sporiteľom, je jasné, že poisťovňa prostriedky, ktoré dostane vo forme jednorazového poistného od sporiteľov a nebude ich bezprostredne potrebovať na výplatu dôchodkov bude zhodnocovať investovaním – veď z dlhodobého hľadiska sa môže jednať o slušný „balík“ peňazí. So zhodnocovaním týchto prostriedkov poisťovňa ráta už od kalkulácie výšky dôchodku konkrétneho sporiteľa.

V praxi to znamená, že poisťovňa v podstate už pri kalkulácii dôchodku ráta s vyššou sumou, ako im bude z dôchodkovej správcovskej spoločnosti prevedená. V prípade, že sa poisťovni v účtovnom období podarí dosiahnuť vyššie ročné zhodnotenie týchto prostriedkov ako sa pôvodne predpokladalo, teda ako pri kalkulácii dôchodku poisťovňa počítala, môžeme hovoriť o akomsi „nadvýnose“ – v anuitnej novele ho označujeme ako prebytok z výnosov.

Koľko budú poisťovne prerozdeľovať?

Anuitná novela zaväzuje poisťovne rozdeliť medzi poistených minimálne 80 % z prebytku z výnosov, teda z nášho „nadvýnosu“. A prečo práve 80 % a nie 90 % alebo rovno 100 %? Na tomto čísle sa po vzájomnej diskusii zhodla nadrežortná pracovná skupina, ktorá celú anuitnú novelu pripravovala. Jednotný „vzorec“ na určenie správneho percenta neexistuje ani v iných európskych krajinách, kde sa toto percento pohybuje od približne 50 % do 95 %. Samotné dôchodky, ktoré budú v II. pilieri vyplácané poisťovňami, sú relatívne unifikované produkty. Pri nastavení spodnej hranice na 80 % z prebytku z výnosov, ktorý musí byť rozdelený poisteným, poisťovni ešte ostáva priestor na zvolenie si vlastnej stratégie, ktorá môže do určitej obmedzenej miery poslúžiť na zlepšenie konkurenčnej pozície danej

poistovne. Nikto totiž poisťovní nezakazuje rozdeľovať 100 %, čím môže pri abstrahovaní od iných parametrov doživotných dôchodkov „prekonať“ inú poisťovňu, ktorá napr. poisteným vypláca len minimálnych 80 % podielu na prebytku z výnosov.

Veľmi dôležité je uvedomiť si, že na podiely na prebytkoch nevzniká poisteným automatický nárok (pokiaľ je zhodnotenie nižšie než percento, s ktorým poisťovňa rátala pri kalkulácii dôchodku, tak žiadny prebytok neexistuje, tzn. nič navyše sa nevypláca). Rovnako v prípade, že sa nepodarí technické rezervy poisťovní zhodnotiť ani vo výške percenta použitého pri kalkulácii dôchodku, znáša tento rozdiel len poisťovňa, tzn. takýto záporný rozdiel nie je „rozdeľovaný“ medzi poistených tak, ako sa to robí s „nadvýnosom“.

Pre ilustráciu si uveďme pár jednoduchých príkladov:

- Poisťovňa pri kalkulácii výšky dôchodku sporiteľa ráta s tým, že prostriedky zaplatené ako jednorazové poistné a prevedené z dôchodkovej správcovskej spoločnosti bude zhodnocovať na úrovni technickej úrokovej miery a teda 1,9 % p.a.. Samotná výška sumy jednorazového poistného pre tieto príklady nie je dôležitá.
- Nech sa poisťovní v prvom roku podarí dosiahnuť zhodnotenie 2,5 % p.a.. V takomto prípade minimálne 80 % z prebytku musí vyplatiť poberateľovi dôchodku. Prebytok je pri tom $2,5 - 1,9 = 0,6$ %, 80 % z toho je 0,48 %. To znamená, že poisťovňa vyplatí 1,9 % dôchodcovi priamo v dôchodku (sú zakalkulované v dôchodku od začiatku jeho výplaty) a ďalších minimálne 0,48 % mu vyplatí v podobe prebytku. T.j. z celkového výnosu 2,5 % dôchodcovi vyplatí 2,38 %.
- Spomeňme však aj opačný prípad. Nech sa poisťovní v 2. roku podarí dosiahnuť výnos iba 1,8 %. Dôchodcovi však pri výpočte dôchodku doživotne garantovala 1,9 % (opäť pripomenieme, že toto percento je zakalkulované už vo výške dôchodku od začiatku jeho výplaty). To znamená, že stratu $1,9 - 1,8 = 0,1$ % nesie len poisťovňa.

Aký veľký podiel dôchodca dostane?

Už vieme, koľko z „nadvýnosu“ musí poisťovňa minimálne vyplatiť všetkým poisteným. Ako však určí, koľko vyplatí konkrétnemu poistenému? Jednoducho. Poisťovňa bude vyplácať dôchodky z II. piliera určitej skupine poistených. Súčet ich mesačných dôchodkov je východiskovou hodnotou pre výpočet podielu jednotlivca. Podiel jedného poisteného na prebytku z výnosov z umiestnenia technických rezerv bude zodpovedať podielu jeho dôchodku k sume, ktorú poisťovňa mesačne vyplatí všetkým jej poisteným – poberateľom dôchodkov z II. piliera.

Jednoduchý príklad – poisťovňa mesačne vypláca všetkým dôchodcom spolu 100 tisíc eur mesačne. Pán Emil Starý poberá od poisťovne doživotný dôchodok vo výške 100 eur. Jeho podiel na prebytku z výnosov z umiestnenia technických rezerv bude 1/1000, samozrejme za predpokladu, že poisťovňa technické rezervy zhodnotí lepšie, ako pri výpočte dôchodku predpokladala – teda ak nejaký „nadvýnos“ vznikne.

Ako dôchodca dostane svoj podiel na prebytku?

Podiel na prebytku z výnosov z umiestnenia technických rezerv následne môže byť dôchodcovi vyplatený dvomi spôsobmi. Pri prvom spôsobe sa podiel jednotlivca na „nadvýnose“ vyplatí jednorazovo. Bude tak mať podobu akéhosi „trinásteho dôchodku“ a bude vyplatený spolu s riadnym mesačným dôchodkom. Druhým spôsobom je postupné vyplácanie podielu na „nadvýnose“ mesačne priamo v dôchodku. V tomto prípade dochádza k úprave výšky mesačného dôchodku – jeho navýšeniu. Vzhľadom na rôzne dôsledky oboch spôsobov na riadenie likvidity poisťovne, je na jej rozhodnutí, ktorý spôsob si vyberie (môže ponúkať aj oba spôsoby súčasne a dať tak poistenému právo vybrať si ten spôsob, ktorý mu bude vyhovovať viac).